MƏNƏ NIYƏ GÜLÜRLƏR?

Mənə niyə gülürlər? Heç bilmirəm...

Mən Səliməm, özü də atamın oğluyam. Anamın da oğluyam. Bir də bacım Laləni çox istəyirəm...

Lalə lap balacadır. Mənim üç yaş bir ayım var, onun – hi, hi, hi, adamın gülməyi gəlir!..– heç bir yaşı da yoxdur. Amma həmişə ondan çox mənə gülürlər. Özü də böyük-böyük əmilər, xalalar...

Niyə gülürlər? Heç bilmirəm...

Bax, elə bu gün, Firudin əmi mənə o qədər gülüb ki...

Anam mənə iki xırda pul verib dedi:

– Pulu verərsən Firudin əmiyə. Bax, bu qabı ağzına qədər südlə doldurar, götürüb gələrsən evə.

Mən də südqabını götürdüm. Aşağı düşdüm. Getdim süd satılan yerə.

– Salam, Firudin əmi, – dedim.

– Salam, dostum. Süd almağa gəlmisən?

– Bəli, Firudin əmi. Al bu pulu, qabı ağzına qədər südlə doldur.

Firudin əmi pulu aldı. Qabı südlə doldurdu, verdi mənə. Mən qayıtdım. Bloka girdim. Birdən... üzü üstə yıxıldım. Ağlamadım. Niyə ağlayım? Ayağımın altında qarpız qabığı qalmışdı, mən də yıxılmışdım. Nə olsun?!

Süd yerə tökülmüşdü. Qabı götürdüm, tez qayıtdım geri.

Firudin əmi məndən soruşdu:

– Hə, niyə qayıtdın, Səlim?

Mən dedim:

– Al, bu qabı təzədən doldur.

Firudin əmi dedi:

– Niyə qabı təzədən doldurmalıyam, əzizim?

Mən dedim:

– Axı, bayaq qabı doldurmuşdun, yıxıldım, dağıldı. Indi boşdu. Yenə doldur, aparım evə.

Firudin əmi bir az mənə baxdı. Sonra başladı gülməyə. O qədər güldü ki...

Mən soruşdum:

– Nəyə gülürsən, Firudin əmi?

O dedi:

– Heç nəyə. Böyüyəndə özün başa düşərsən.

Mən böyük deyiləm? Üç dəfə qış olacaq, qar yağacaq, mən məktəbə gedəcəyəm. Mənim nəyim balacadır?

Sonra Firudin əmi südqabını məndən aldı, ağzına qədər doldurdu. Apardım evə. Anam bişirdi. Mən də içdim. Lalə də.

Amma mənə niyə gülürlər? Heç bilmirəm...

GÖR NECƏ TOP VURARAM

Dadaşgil həyətdə futbol oynayır. Mən Dadaşa deyirəm:

– Dadaş, qoy mən də sizinlə futbol oynayım.

– Yox, Səlim, sən oynaya bilməzsən...

– Niyə oynaya bilmərəm?

– Çünki futbol oynayan gərək biclik eləyə bilsin, fənd işlətsin, başqa oyunçuları aldada bilsin. Amma sən hələ balacasan, bunları bacarmazsan...

Sonra onlar yenə oynayırlar. Mən də qıraqda durub baxıram...

Eh, düzdü, Dadaş məktəbdə oxuyur, özü də mənim dostumdu, amma Dadaş nə bilsin ki, mən necə bicəm, necə çoxbilmişəm!? Əgər bilsə mən necə bicəm, o saat deyər: «–Səlim, gəl sən də bizimlə oyna!».

Lap elə dünən gör necə biclik işlətdim: anam evdə yox idi. Atam da işdə idi. Mən nənəmə dedim:

– Nənə, gəl gizlənpaç oynayaq.

– Oynayaq, Səlim.

– Sən gözünü yum, mən gizlənim.

– Yaxşı.

Nənəm gözlərini yumdu. Mən çarpayının altına girib gizləndim. Sonra dedim:

– Aç, nənə.

Nənəm gözlərini açdı. Ora baxdı, bura baxdı. Sonra yavaş-yavaş mənə tərəf gəlməyə başladı. Mən tez qışqırdım:

– Nənə, mən burda deyiləm! Mətbəxdə gizlənmişəm!

Nənəm:

– Hə... – dedi, amma bilmirəm heç niyə güldü. Sonra mətbəxdə məni axtarmağa getdi. Mən də tez çarpayının altından çıxdım.

Görürsünüz, mən necə bicəm!

Eh, əgər Dadaş bunu bilsə, məni də futbol oynamağa qoyar. Biclik edib fənd işlədərəm, hamını bir-bir keçərəm, qapıya çoxlu-çoxlu top vuraram!..

MƏN LALƏ ISTƏYIRƏM

Lalə elə balacadı, elə balacadı, elə balacadı, lap bir cıqqılı. Lalə mənim bacımdı.

Nənəm deyir:

– Mənim Laləm, Laləciyim...

Mən deyirəm:

– Nənə, Lalə mənimdi!

Nənəm deyir:

– Yaxşı, Səlim, sənindi...

Amma sonra yadından çıxır. Yenə deyir:

– Mənim Laləm, Laləciyim...

Anam deyir:

– Lalə qızım, qəşəng qızım, mənim qızım...

Mən deyirəm:
– Ana, Lalə mənimdi!
Anam deyir:
– Yaxşı, Səlim, sənindi...
Amma sonra yadından çıxır. Yenə deyir:
– Lalə qızım, qəşəng qızım, mənim qızım...
Atam da belə deyir. Babam da belə deyir. Axı, belə olmaz. Axı, Lalə mənimdi.
Yaxşı hirsləndirdiniz məni, baxarsız!.. Mən də gedərəm Firudin əmidən özümə başqa Lalə alaram.
Firudin əmi bizim həyətdə süd satır, özü də mənim dostumdu. Mən ona deyirəm:
– Firudin əmi, mənə Lalə ver.
Firudin əmi deyir:
– Lalə? Laləni neyləyirsən, Səlim?
Mən deyirəm:
– Istəyirəm ki, mənim özümün Laləm olsun!
Firudin əmi deyir:
– Yaxşı, Səlim, əgər tapsam, sabah sənə lalə gətirərəm.
Sabah Firudin əminin yanına gəlirəm. Mən deyirəm:
– Salam, Firudin əmi, mənə Lalə gətirdin?
Firudin əmi deyir:
– Gətirdim, Səlim, güclə tapdım, al.
Firudin əmi mənə bir dənə qırmızı gül verir. Mən deyirəm:
– Bu nədi?
Firudin əmi deyir:
– Lalədi. Yavaş götür, dağılmasın. Lalənin ləçəkləri çox zərif olur.
Eh, Firudin əmi gör mənə nə gətirib?! Gül!..
Mən deyirəm:
– Firudin əmi, mən belə lalə istəmirəm...
Firudin əmi deyir:
– Bəs, sən nə cür lalə istəyirsən, Səlim?
Mən deyirəm:
– Mən bacım Lalədən istəyirəm.
Firudin əmi bərkdən gülür. Sonra deyir:
– Ay səni, Səlim!
Yenə mənə gülürlər. Heç belə də iş olar?

BELƏ DƏ IŞ OLAR?

Heç bilmirəm nə edim... Belə də iş olar?..
Mən Səliməm. Amma hamı mənə «Balaca Səlim» deyir. Niyə «balaca»? Bilmirəm..
Axşam anamla atam teatra getməyə hazırlaşanda deyirəm:
– Ana, məni də teatra apar.

Anam deyir:

– Yox, Səlim, sən hələ balacasan, yuxun gələr, yatarsan...

Anamla atam gedir teatra. Mən qalıram evdə nənəmlə.

Atam ova gedəndə deyirəm:

– Ata, məni də özünlə ova apar.

Atam deyir:

– Yox, Səlim, sən hələ balacasan, yorularsan...

Atam gedir ova, anam gedir işə. Mən qalıram evdə nənəmlə.

Səhər qonşumuz, mənim dostum Dadaş çantasını götürüb məktəbə gedir. Deyirəm:

– Dadaş, məni də məktəbə apar.

Dadaş deyir:

– Yox, Səlim, sən hələ balacasan, oxuya bilməzsən...

Dadaş gedir məktəbə. Atam gedir işə, anam gedir işə. Mən qalıram evdə nənəmlə.

Nənəm də Laləni qucağına götürüb həyətdə gəzdirir. Lalə mənim bacımdır. Lap balacadır. Mənim üç yaş iki ayım var, onun – hi, hi, hi, adamın gülməyi gəlir!.. – heç bir yaşı da yoxdur.

Həyətdə nənəmə deyirəm:

– Nənə, Laləni ver bir az da mən gəzdirim.

Nənəm deyir:

– Yox, Səlim, sən hələ balacasan, gücün çatmaz, yıxarsan...

Nənəm özü Laləni gəzdirir, mən də onun arxasınca gedirəm. Belə də iş olar?..

Bəs necə olur ki, televizorda məndən də çox-çox balaca – bax, bu boyda, lap bir cıqqanaq!.. – adamlar, özləri tək ova da gedirlər. Amma heç yorulmurlar, teatra da gedirlər, amma heç yuxuları gəlmir, məktəbə də gedirlər, «beş» alırlar, hələ müəllim də olurlar, maşın da sürürlər, təyyarədən də paraşütlə tullanırlar, gəmidə də üzürlər?

Hə? Bəs necə olur?

«Balaca Səlim...» Belə də iş olar?

MƏN HƏR ŞEYI BILIRƏM

Mən babamı çox istəyirəm. Bax, bu qədər! Hələ qollarım çatmır, göstərim ki, nə qədər!..

Biz Bakıda yaşayırıq, babam kənddə. Babam tez-tez bizə gəlir. Mənə çoxlu meyvə gətirir. Bilir ki, yaman meyvə yeyənəm. Indi də babam mənə meyvə gətirib: alma, armud, şaftalı, gavalı... Mən də oturub yaxşıca-yaxşıca yeyirəm.

Babam deyir:

– Hayıf, bu il meyvə az oldu, Səlim...

Mən deyirəm:

– Niyə bu il meyvə az oldu, baba?

Babam deyir:

– Çünki bu il quraqlıq oldu.

Mən deyirəm:

– Quraqlıq nədi, baba?

Babam deyir:

– Yağış yağmayanda, ağacları sulamayanda, meyvə az olur. Buna da quraqlıq deyirlər.

– Yağış yağsa, meyvə çox olar?

– Əlbəttə.

Eh, hayıf ki, babamın Dadaş kimi yoldaşı yoxdur. Dadaş mənim dostumdur, bizim həyətdə olur. Həmişə mənə deyir:

– Sən mənim ən birinci dostumsan, Səlim!

Dadaşın portfeli var, özü də məktəbə gedir. Dadaş hər şeyi bilir, mənə də deyir. Mən də hər şeyi bilirəm. Bax, yağış buxardan əmələ gəlir. Su istidə buxarlanır. Indi gördünüz ki, mən hər şeyi bilirəm?

Eh, hayıf ki, babamın Dadaş kimi yoldaşı yoxdur. Eybi yox.

Mən deyirəm:

– Baba, yağış buxardan əmələ gəlir.

Babam deyir:

– Doğrudan?

Mən deyirəm:

– Bəli, baba, doğrudan. Mən hər şeyi bilirəm. Mən kənddəki evimizə gələndə yağış yağdıracağam. Onda meyvə də çox olar.

Babam deyir:

– Sən bunu necə edəcəksən, Səlim?

Mən deyirəm:

– Gedərəm bağa. Qazanı su ilə dolduraram. Qoyaram ocağın üstünə. Su qızar, buxar olar. Onda yağış yağar, meyvə də çox olar. Gördün, baba, mən hər şeyi bilirəm!

Babam deyir:

– Gördüm, Səlim. Doğrudan da, sən yaman bilənsən!

Sonra babam ürəkdən gülür.

Yenə mənə gülürlər...

AYSUNUN, HUMAYIN, GÜNAYIN,
YALÇININ VƏ NIGARIN NAĞILLARI

BALACA QIRMIZI ÇIÇƏK

Balaca Qırmızı Çiçəyin bir gün yaşı var idi. Bircə gün idi ki, Balaca Qırmızı Çiçəyin qönçəsi açmışdı. Qıpqırmızı xırdaca ləçəkləri lap nazik idi. Elə nazik ki, kəpənək qonsaydı əzilərdi. Buna görə də kəpənəklər o Balaca Qırmızı Çiçəyin ləçəklərinə qonmurdu, kəpənəklər istəmirdi ki, o ləçəklər əzilsin, uçub gedib başqa güllərə, başqa çiçəklərə qonurdu.

Kəpənəklər özləri də çox yüngül idi, qırmızı idi, ağ idi, sarı idi, adam o rəngbərəng kəpənəklərə baxdıqca baxmaq istəyirdi. Buna görə də kəpənəklər başqa güllərə, başqa çiçəklərə qonub Balaca Qırmızı Çiçəyə baxırdı, Balaca Qırmızı Çiçəyin yüngüllüyünü hiss edirdi, qıpqırmızı xırdaca ləçəklərinin zərifliyini görürdü və kəpənəklər də dünyada belə gözəl qırmızı çiçək olduğu üçün sevinirdi.

Həmin gün elə bil ki, günəş də sevinirdi, şüaları bütün çəməni qızdırırdı. Həmin gün çəməndəki güllərin, çiçəklərin rəngləri də sevinirdi, qırmızı göyə qarışmışdı, göy sarıya, sarı yaşıla, yaşıl məxməriyə qarışmışdı və elə bil ki, həmin gözəl yaz günündə çəməndəki bütün rənglər gülürdü.

Bülbüllər də çəmənin sevinən rənglərinə baxırdı və gözəl nəğmələr oxuyurdu. Bülbüllərin həmin yaz günündəki nəğmələri dünyanın yaxşı işlərindən, gözəl hadisələrindən xəbər verirdi, anaların laylasından, uşaqların yuxusundan deyirdi.

Günəş də, güllər də, çiçəklər, kəpənəklər, bülbüllər də sevinirdi, təkcə... təkcə o Balaca Qırmızı Çiçək qəmgin idi.

Balaca Qırmızı Çiçəyin zərif çiçəkləri gülə bilmirdi, onlar da o qədər incə və zəif idilər ki, həmin isti, günəşli yaz günü, hətta bir az üşüyürdülər də.

O qırmızı çiçəyin yanında Böyük Sarı Gül bitmişdi. Çəməndə bütün güllər, çiçəklər, otlar Böyük Sarı Gülə hörmət edirdi. Böyük Sarı Gül hər şeyi bilirdi, hər şeydən xəbərdar idi. Çəməndə güllərin, çiçəklərin nə sualı olsaydı, Böyük Sarı Gülə verərdi. Çünki Böyük Sarı Gülün yaşı çox idi; Böyük Sarı Gülün qönçələri artıq düz yeddi gün idi ki, açmışdı.

Böyük Sarı Gül Balaca Qırmızı Çiçəyə baxdı, qıpqırmızı incə ləçəklərdəki qəmginliyi gördü və dedi:

– Bu gün gözəl gündür... Bütün çəmənimiz sevinc içindədi... Bəs sən nə üçün sevinmirsən? Nə üçün günəşin şüaları ilə qızınmırsan? Sən nə üçün qəmginsən?

Balaca Qırmızı Çiçək zəif, incə ləçəklərini yüngülcə qaldırıb Böyük Sarı Gülə baxdı və nazik, titrək səsi ilə dedi:

– Bax, o balaca qızın anası var... Bax, o balaca buzovun anası var. Bax, balaca bülbülün anası var... Bəs niyə mənim anam yoxdur?

Anası balaca qızını qucağına alıb çəməndəki cığırla kəndə tərəf gedirdi.

Inək buzovu yanına salıb qarşı dağın döşündən keçirdi.

Bülbülün balaları çəmənə bitişik ağaclıqda başlarını yuvalarından qaldırıb analarının səsinə səs verirdi.

Böyük Sarı Gül o balaca qızın anasına, o ana bülbülə, o inəyə baxdı, gülümsədi, sonra, elə bil, daha da mehribanlaşdı. Balaca Qırmızı Çiçəyə dedi: